

Sygn. akt III AUz 104/17

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dariusz Płaczek
Protokolant:	st.sekr.sądowy Iwona Goślińska

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2017 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **Zakładu (...) sp. z o.o. w K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

przy udziale zainteresowanego: J. K.

o objęcie ubezpieczeniem

na skutek zażalenia Zakładu (...) sp. z o.o. w K.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 kwietnia 2017 r. sygn. akt VII U 2400/15

p o s t a n a w i a:

o d d a l i ć zażalenie.

Sygn. akt III AUz 104/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił wniosek **Zakładu (...) sp. z o.o. w K.** o zwolnienie od kosztów sądowych.

Motywuując swe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy powołał się na treść art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r., poz. 623 ze zm.) i uznał, że z przedłożonych przez wnioskodawcę dokumentów finansowych (sprawozdania finansowego spółki za 2015 r., deklaracji dla podatku od towarów i usług za IV kwartał 2016 r. i wydruku ze stanu konta firmowego) nie wynika, że skarżąca spółka jest w trudnej sytuacji finansowej i nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych w niemniejszej sprawie, które ograniczają się do opłaty od apelacji w kwocie 30,00 zł. To zaś nie pozwala na uwzględnienie złożonego wniosku o zwolnienia od kosztów sądowych.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył wnioskodawca - Zakład (...) sp. z o.o. zarzucając: 1) naruszenie art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r.,

poz. 623, ze zm.) poprzez oddalenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, pomimo spełnienia przesłanek wskazanych w przepisie, to jest wykazania przez skarżącego, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie; 2) błędne przyjęcie, iż przedstawione w przedłożonej dokumentacji informacje finansowe nie uzasadniają zwolnienia od kosztów sądowych, podczas gdy ich prawidłowa analiza prowadzi do wniosku, iż skarżący nie ma dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych; 3) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego, polegającą na uznaniu, że przedstawione dokumenty finansowe w żaden sposób nie wykazały, aby skarżący nie był w stanie ponieść kosztów postępowania, podczas gdy jego działalność w latach ubiegłych przynosiła straty, które nie zostały pokryte i stanowią realne zagrożenie płynności finansowej oraz bieżącej działalności operacyjnej spółki, co wynika m.in. z przedłożonego sprawozdania finansowego. W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości i zwolnienie go od ponoszenia kosztów postępowania apelacyjnego, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, a ponadto zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący rozwijając powyższe zarzuty podniósł m.in., że Sąd pierwszej instancji dokonał błędnej oceny stanu finansów spółki i jej sytuacji majątkowej. Jednorazowy zysk w poprzednim roku nie był wystarczający na pokrycie strat z lat poprzednich i spółka nadal nie ma kapitału zapasowego ani rezerwowego, co w dalszym ciągu zagraża jej płynności finansowej i działalności operacyjnej. Ponadto nie można pominąć faktu, że na bieżący stan finansów spółki wpływają przede wszystkim koszty, jaki ponosi w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, które są na tyle wysokie, że niemal całkowicie niwelują osiągnięte przychody.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Trafnie Sąd pierwszej instancji wskazał, że wnioskodawca jako osoba prawna może się ubiegać o zwolnienie od kosztów sądowych w trybie art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r., poz. 623, ze zm.), zgodnie z którym Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Brak dostatecznych środków na uiszczenie kosztów nie jest rzecz jasna tożsamy z brakiem jakichkolwiek środków. W judykaturze prezentowany jest pogląd, iż w warunkach gospodarki rynkowej chwilowy brak środków pieniężnych na rachunku bankowym osoby prawnej nie uzasadnia domagania się zwolnienia od kosztów sądowych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 grudnia 1990 r., II CZ 217/90, LEX nr 142577). Posiadanie przez osobę prawną wierzytelności na znaczną sumę z reguły daje podstawę do odmowy przyznania jej zwolnienia od kosztów sądowych, chyba że strona będąca osobą prawną powoła się na okoliczności, z których wynika, że pomimo dysponowania znacznymi wierzytelnościami nie jest w stanie uzyskać kredytu, który wystarczyłby na pokrycie kosztów procesu. Brak dostatecznych środków finansowych na pokrycie opłaty sądowej oznacza sytuację, gdy po zapłaceniu określonej kwoty kosztów sądowych osoba prawna nie będzie w stanie utrzymać płynności płatniczej. Z uwagi na obowiązującą w polskim systemie prawnym zasadę, zakładającą obowiązek ponoszenia kosztów sądowych, od stron procesu można wymagać zabezpieczenia odpowiednich środków na ten cel. Potencjalna możliwość prowadzenia spraw cywilnych jest nieodłącznym elementem działalności gospodarczej, a zatem przedsiębiorca powinien uwzględniać je w planowaniu swoich wydatków. Posiadanie środków finansowych zapewniających dostęp do sądu jest bowiem istotnym składnikiem prowadzenia działalności gospodarczej, natomiast planowanie wydatków bez uwzględnienia konieczności poniesienia kosztów sądowych jest naruszeniem równoważnego traktowania swoich powinności finansowych. Z tego względu, przewidzianą w art. 103 ustawy o kosztach sądowych przesłankę zwolnienia osoby prawnej od kosztów sądowych, związaną z brakiem dostatecznych środków na ich uiszczenie, należy rozumieć jako obowiązek wykazania trwałej niemożności uzyskania środków na uiszczenie kosztów sądowych. Jeżeli osoba prawna nie ma środków na rachunku bankowym lub gotówki w kasie, choć ma inny majątek, to przejściowy brak wolnych środków pieniężnych w zasadzie nie stanowi podstawy do zwolnienia jej od kosztów sądowych.

W rozpoznawanej sprawie, na obecnym etapie postępowania na spółce wnioskującej o zwolnienie od kosztów sądowych ciąży powinność uiszczenia opłaty sądowej od apelacji w kwocie 30,00 zł. Przedmiotowa należność publicznoprawna w odniesieniu do wyszczególnionych w bilansie spółki składników majątkowych nie przedstawia znaczącej wartości. Warto w tym miejscu przywołać choćby wartość aktywów trwałych, które według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r., przekraczają 30 tysięcy zł, czy też aktywa obrotowe przekraczające na ww. datę 700 tysięcy zł. Sąd drugiej instancji ma także na uwadze wartość wykazanych w bilansie spółki pasywów, jednakże wypada tutaj zauważyć, iż wśród pasywów umieszczono pozycję opisaną jako „rezerwy na zobowiązania”, opiewającą na kwotę przewyższającą 170 tysięcy zł, co świadczy, iż skarżąca spółka jest w stanie wygenerować środki na ten cel i przeznaczyć na to część wypracowanego zysku. Przy ocenie zasadności wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych osoby prawnej należy również mieć na względzie wysokość osiągniętych przez stronę przychodów, obrazujących rozmiar prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej, które to przychody w przypadku skarżącej spółki już tylko z tytułu sprzedaży przekraczają 4 miliony zł. Przedłożone przez wnioskującą spółkę deklaracje sporządzone dla potrzeb podatku od towarów i usług nie potwierdzają niekorzystnej kondycji finansowej spółki uniemożliwiającej pokrycie kosztów w niniejszej sprawie. Wskazane w tych deklaracjach podatkowych dane dotyczące wartości podstawy opodatkowania i wymiaru należnego podatku, uzależnionego od osiągniętego obrotu, wielokrotnie przewyższają wysokość opłaty sądowej od apelacji.

W tym stanie rzeczy słuszna była konkluzja Sądu pierwszej instancji o braku podstaw do zwolnienia skarżącej spółki od kosztów sądowych w rozpoznawanej sprawie. Wysokość uzyskiwanego przez spółkę przychodu w powiązaniu z wartością jej majątku nie pozwala na stwierdzenie, iż wnioskująca spółka nie posiada dostatecznych środków na uiszczenie opłaty podstawowej od apelacji w kwocie 30,00 zł. Okoliczność, iż w chwili obecnej nie dysponuje wolnymi środkami pieniężnymi na rachunku bankowym, nie ma przesądzającego znaczenia, o czym była powyżej mowa. Od osoby prawnej będącej przedsiębiorcą należy wymagać wcześniejszego zabezpieczenia środków płatniczych na pokrycie kosztów sądowych związanych z prowadzeniem sporu na drodze procesu sądowego, co stanowi nieodłączny element wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej. W tym kontekście warto odnotować, iż niniejsze postępowanie sądowe zostało zainicjowane przez skarżącą spółkę odwołaniem od decyzji organu rentowego z dnia 1 września 2015 r., które zostało oddalone wyrokiem Sądu pierwszej instancji z dnia 3 listopada 2016 r. i właśnie ten wyrok spółka zamierza obecnie zaskarżyć apelacją. Nic nie stało na przeszkodzie, aby nawet już w toku przedmiotowego postępowania spółka zapewniła sobie środki finansowe niezbędne do prowadzenia tegoż procesu na etapie postępowania drugoinstancyjnego. Sytuacja majątkowa spółki z pewnością nie stanowiła przeszkody w zabezpieczeniu na ten cel kwoty zaledwie 30,00 zł, która w odniesieniu do wartości obrotu spółki i osiąganego przychodu przedstawia w istocie wartość niemalże symboliczną.

Podsumowując Sąd Apelacyjny uznał, że złożony przez skarżącą spółkę wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych związanych z uiszczeniem opłaty wpisowej od apelacji, jest nieuzasadniony. Zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a przytoczone w zażaleniu zarzuty nie zasługują na uwzględnienie. Sąd Okręgowy trafnie ocenił sytuację finansową wnioskującej spółki, nie stwierdzając przesłanek do zwolnienia jej od obowiązku poniesienia kosztów postępowania w rozpoznawanej sprawie.

Wobec powyższego Sąd drugiej instancji, na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł o oddaleniu zażalenia.